

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

GEOGRAFIE

EKSAMENRIGLYNE

GRAAD 12

2017

Hierdie riglyne bestaan uit 17 bladsye.

INHOUDSOPGAWE**Bladsy**

1.	INLEIDING	3
2.	ASSESSERING IN GRAAD 12	4
	2.1 Vraestel 1 (Teorie)	4
	2.2 Vraestel 2 (Kaartwerk)	4
3.	UITBREIDING VAN INHOUD/ONDERWERPE	5
	3.1 Vraestel 1 (Teorie)	5
	3.2 Vraestel 2 (Kaart- en fotolees en -vertolking)	13
	3.3 Struktuur van eksamenvraestel	15
4.	ALGEMENE NASIENRIGLYNE	16
	4.1 Vraestel 1	16
	4.1 Vraestel 2	16
5.	SLOT	17

1. INLEIDING

Die Kurrikulum- en Asseseringsbeleidsverklaring (KABV) vir Geografie beskryf die aard en doel van die vak Geografie. Dit gee leiding aan die filosofie wat die basis is van die onderrig en assessering van die vak in graad 12.

Die doel van hierdie Eksamenriglyne is om:

- Duidelikheid te gee oor die diepte en omvang van die inhoud wat in die graad 12 Nasionale Senior Sertifikaat (NSS) -eksamen in Geografie geassesseer gaan word.
- Bystand te verleen aan onderwysers om leerders doelmatig vir die eksamens voor te berei.

Hierdie dokument gee aandag aan die finale graad 12 eksterne eksamens. Dit behandel op geen vlak die Skoolgebaseerde Assessering (SBA) nie.

Hierdie Eksamenriglyne moet gelees word saam met:

- *Die Nasionale Kurrikulumstelling (NKS) se Kurrikulum- en Asseseringsbeleidsverklaring (KABV): Geografie*
- *Die Nasionale Protokol vir Assessering: 'n Addendum tot die beleidsdokument, die Nasionale Senior Sertifikaat: 'n Kwalifikasie op Vlak 4 op die Nasionale Kwalifikasieraamwerk (NKR) rakende die Nasionale Protokol vir Assessering (Graad R–12)*
- Die nasionale beleid met betrekking tot die program- en promosievereistes van die Nasionale Kurrikulumstelling, graad R–12

2. ASSESSERING IN GRAAD 12**2.1 VRAESTEL 1 (TEORIE)**

- 2.1.1 Hierdie is 'n 3-uur-eksamen en sal eerste op die dag van die Geografie-eksamen geskryf word.
- 2.1.2 Die vraestel bestaan uit twee afdelings, naamlik AFDELING A en AFDELING B
AFDELING A: Klimaat en Weer en Geomorfologie
AFDELING B: Nedersettingsgeografie en Ekonomiese Geografie van Suid-Afrika
- 2.1.3 Elk van die twee afdelings bestaan uit twee vrae van 75 punte elk.
- 2.1.4 Enige DRIE van die vier vrae moet beantwoord word.

2.2 VRAESTEL 2 (KAARTWERK)

- 2.2.1 Hierdie is 'n 1½-uur-vraestel en sal tweede op die dag van die Geografie-eksamen geskryf word.
- 2.2.2 Die vraestel bestaan uit vier VERPLIGTE vrae en is soos volg saamgestel:
 - VRAAG 1: Meervoudigekeuse-vrae (15 punte)
 - VRAAG 2: Geografiese tegnieke en berekenings (20 punte)
 - VRAAG 3: Toepassing van teorie/kaart- en fotovertolking (25 punte)
 - VRAAG 4: Geografiese Inligtingstelsels (15 punte)

3. UITBREIDING VAN INHOUD/ONDERWERPE

3.1 VRAESTEL 1 (TEORIE)

3.1.1 Klimaat en Weer

Middelbreedte-siklone

- Algemene kenmerke
- Gebiede van ontwikkeling
- Toestande benodig vir ontwikkeling
- Stadiums van ontwikkeling
- Verwante weerpatrone:
 - Kouefronttoestande
 - Warmfronttoestande
 - Okklusiefronttoestande
- Sikloonfamilies
- Impak/Invloed op menslike aktiwiteite en die omgewing
- Moontlike voorsorgmaatreëls en bestuurstrategieë
- Identifikasie op sinoptiese weerkaarte en satellietbeelde:
 - Identifikasie van ontwikkelingstadiums op sinoptiese weerkaarte
 - Interpretasie van weersimbole, weervoorspelling en impak

Tropiese siklone

- Algemene kenmerke
- Gebiede van ontwikkeling en verwante terme
- Toestande nodig vir ontwikkeling
- Stadiums van ontwikkeling
- Verwante weerpatrone
- Impak op menslike aktiwiteite en die omgewing (insluitend die impak van oorstromings)
- Voorsorgmaatreëls en bestuurstrategieë om die gevolge van tropiese siklone (insluitend oorstromings) te bestuur
- Identifikasie op sinoptiese weerkaarte en satellietbeelde:
 - Identifikasie van ontwikkelingstadiums op sinoptiese weerkaarte
 - Interpretasie van weersimbole
- Gevallestudie van EEN onlangse tropiese sikloon wat Suider-Afrika beïnvloed het

Subtropiese antisiklone (hoogdrukselle) en die gepaardgaande weerstoestande oor Suid-Afrika

- Ligging en identifikasie van die DRIE hoogdrukselle wat Suid-Afrika beïnvloed:
 - Suid-Atlantiese/St. Helena-hoogdruksel
 - Suid-Indiese/Mauritius-hoogdruksel
 - Kalahari-/Kontinentale hoogdruksel
- Algemene kenmerke van die DRIE hoogdrukselle
- Invloed van antisiklone op Suid-Afrika se weer en klimaat
- Interpretasie en die lees van inligting wat verband hou met die DRIE hoogdrukselle op sinoptiese weerkaarte
- Ontwikkeling van bewegende versteurings wat met antisikloniese sirkulasie verband hou:
 - Vogfront en lyndonderstorms
 - Kuslaagdrukstelsel
 - Suid-Afrikaanse bergwind
- Gepaardgaande weerstoestande en impak geassosieer met bewegende versteurings
- Identifikasie van bewegende versteurings op sinoptiese weerkaarte en satellietbeelde
- Die lees en vertolking van sinoptiese weerkaarte en satellietbeelde wat weer wat met antisikloniese toestande verband hou, illustreer

Valleiklimate

- Hellingrigting:
 - Definisie
 - Impak op die verspreiding van temperatuur in 'n vallei
 - Impak op menslike aktiwiteite in 'n vallei
- Ontwikkeling van:
 - Anabatiese winde
 - Katabatiese winde
 - Inversies/Termiese gordel
 - Rypholtes
 - Stralingsmis(Tekon eenvoudige vryhandsketse om anabatiese en katabatiese winde uit te beeld.)
- Invloed op menslike aktiwiteite:
 - Nedersetting
 - Landbou

Stedelike klimate

- Redes vir verskille tussen landelike en stedelike klimate
- Stedelike hitte-eilande:
 - Oorsake van stedelike hitte-eilande/faktore wat tot hoër temperature in stede lei
 - Gevolge van stedelike hitte-eilande
- Besoedelingskoepels:
 - Oorsake van besoedelingskoepels
 - Gevolge van besoedelingskoepels
 - Strategieë om die besoedelingskoepel-effek te verminder

Interpretasie van sinoptiese weerkaarte

- Gebruik van internasionale simbole
- Identifikasie en kenmerke van hoog- en laagdrukselle
- Interpretasie van die impak van hoog- en laagdrukselle
- Die lees en vertolking van stasiemodelle
- Satellietbeelde – lees en vertolking
- Vergelyk satellietbeelde met sinoptiese weerkaarte

3.1.2 Geomorfologie**Dreineerbekke in Suid-Afrika**

- Konsepte van:
 - Dreineerbekke
 - Opvanggebied
 - Riviersisteem
 - Sytak
 - Samevloeiing
 - Waterskeiding
 - Interfluviale/Tussenrivierse waterskeiding
 - Oorsprong/Bron
 - Riviermond
 - Oppervlakafloop
 - Grondwater
 - Watertafel
- Tipes riviere:
 - Permanent
 - Periodies
 - Episodies
 - Eksoties

- Onderliggende rotsstrukture, ontwikkeling en kenmerke van die volgende dreineringspatrone:
 - Dendrities
 - Tralie
 - Reghoekig
 - Radiaal
 - Sentripetaal
 - Ontwrig
 - Parallel
- Definisie en faktore wat dreineerdigheid beïnvloed:
 - Neerslag
 - Verdamping
 - Grondvogtigheid
 - Plantegroei
 - Helling/Gradiënt
 - Porositeit
 - Permeabiliteit/Deurlaatbaarheid
- Bepaling van stroomorde
- Gebruik van topografiese kaarte om dreineringspatrone, dreineerdigheid en stroomorde te bepaal
- Rivierafloop:
 - Laminêre vloei
 - Turbulente vloei

Fluviale prosesse

- Rivierprofiële:
 - Definisie, beskrywing en geassosieerde kenmerke
 - Kruis-/Dwarsprofiel
 - Lengteprofiel
 - Verhouding van beide profiële tot rivierstadiums (bo-, middel-, benedeloop)
- Riviergradering:
 - Onderskei tussen gegradeerde en ongegradeerde strome
 - Erosiebasisvlak
 - Tydelike erosiebasisvlak
 - Permanente erosiebasisvlak
- Rivierverjonging:
 - Redes vir verjonging
 - Verskynsels van verjonging
 - Knakpunt
 - Terrasse
 - Vallei in 'n vallei
 - Ingekerfde meanders/rivierkronkels
- Identifikasie, beskrywing en ontwikkeling van fluviale landvorms:
 - Meander/Rivierkronkel
 - Stootoewer
 - Gly-oewer
 - Hoefystermeer
 - Sandbank
 - Vlegstroom
 - Vloedvlakte
 - Natuurlike levée/oewerwal
 - Waterval
 - Stroomversnelling
 - Delta
 - Gebruik van fluviale landvorms deur mense

- Stroomroof:
 - Konsep van
 - Abstraksie
 - Stroomroof
 - Verskynsels geassosieer met stroomroof:
 - Roofstroom
 - Geroofde stroom
 - Verarmde stroom
 - Roofelmbog
 - Windsaal/Riviergruis
 - Impak van stroomroof op die roofstroom en geroofde stroom
 - Implikasies van stroomroof op menslike aktiwiteite, nedersettings, ontspanning, landbou en oorstroming
 - Identifikasie van verskynsels geassosieer met stroomroof op topografiese kaarte
- Geërfde en antesedente dreineerpatrone

Opvangsgebied en rivierbestuur

- Belangrikheid daarvan om dreineerbekke/ opvangsgebiede te bestuur
- Impak van mense op dreineerbekke/ opvangsgebiede
 - Rivierbesoedeling
 - Oorbeweiding
 - Ontbossing
 - Menslike nedersetting
- Strategieë om dreineerbekke/ opvangsgebiede te bestuur
- Gevallestudie oor die bestuurstrategie van een opvangsgebied in Suid-Afrika

3.1.3 Landelike Nedersetting en Stedelike Nedersetting

Nedersettingstudie

- Konsepte van:
 - Nedersetting
 - Standplaas
 - Ligging
- Landelike en stedelike nedersettings
- Klassifikasie van nedersettings volgens:
 - Grootte en kompleksiteit
 - Patroon
 - Funksie

Landelike nedersettings

- Hoe standplaas en ligging die vestiging van landelike nedersettings beïnvloed
- Klassifisering van landelike nedersettings volgens:
 - Patroon
 - Funksie
- Redes vir verskillende buitelynvorms van landelike nedersettings:
 - Rond
 - Lineêr
 - Kruispad
 - T-vormig
 - Stervormig
- Grondgebruik in landelike nedersettings

Landelike nedersettingskwessies

- Konsep van landelik-stedelike migrasie
- Konsep van landelike ontvolking:
 - Oorsake en gevolge van landelike ontvolking op mense en die ekonomie
 - Strategieë om landelike ontvolking te benader
 - Gevallestudie wat die gevolge van landelike ontvolking illustreer en strategieë om dit te benader
- Maatskaplikegeregtigheid-kwessies wat met landelike gebiede geassosieer word:
 - Toegang tot hulpbronne
 - Grondhervorming (moet herverdeling van grond en grondeise/-restitusie insluit)

Stedelike nedersettings

- Die oorsprong en ontwikkeling van stedelike nedersettings
- Verstedeliking van die wêreldbevolking
- Konsepte van:
 - Verstedeliking
 - Stedelike groei
 - Stedelike uitbreiding
 - Ongebreidelde/Onplanmatige stedelike uitbreiding
 - Tempo van verstedeliking
 - Vlak van verstedeliking
 - Interpretasie van grafieke en statistiek
- Hoe standplaas en ligging die vestiging van stedelike nedersettings beïnvloed
- Klassifikasie van stedelike nedersettings volgens funksie:
 - Sentrale plekke
 - Handels- en vervoerstate
 - Vragverbreekingspunte
 - Gespesialiseerde stede
 - Aansluitingsdorpe
 - Poortdorpe

Stedelike hiërargieë

- Konsepte van:
 - Stedelike hiërargie
 - Sentrale plekke
 - Drempelbevolking
 - Invloedsfeer
 - Reikwydte van goedere
- Konsepte van:
 - Lae- en hoë-orde-funksies/-dienste
 - Lae- en hoë-orde-sentrums

Stedelike struktuur en patrone

- Interne struktuur en patrone van stedelike nedersettings:
 - Grondgebruiksone, insluitend redes vir ligging en kenmerke
 - Kommersiële
 - Residensiële
 - Nywerhede
 - Vervalsone/Oorgangsones
 - Groen gordel
 - Landelik-stedelike oorgangsones
 - Faktore wat die morfologiese struktuur van 'n stad beïnvloed
 - Stedelike profiele
 - Konsep van stedelike profiel
 - Redes vir die vorm van stedelike profiel

- Modelle van stedelike struktuur:
 - Burgess/Konsentries
 - Hoyt/Sektor
 - Harris en Ullman/Veelvuldige kerne
 - Moderne Amerikaans-Westerse stad
 - Derdewêreld-stad
 - Suid-Afrikaanse stad
 - Veranderende stedelike patrone en grondgebruik in Suid-Afrika

Stedelike nedersettingskwessies

- Onlangse verstedelikingspatrone in Suid-Afrika
- Stedelike kwessies wat met snelle verstedeliking verband hou:
 - Probleme in die stadskern
 - Stedelike verval
 - Verkeersopeenhoping
 - Gebrek aan beplanning
 - Oorbsetting
 - Behuisingstekorte
 - Dienslewering
- Informele nedersettings:
 - Groei van informele nedersettings
 - Kwessies verwant aan informele nedersettings
 - Strategieë om kwessies rakende informele nedersettings te benader
 - Gevallestudies van oor die wêreld en Suid-Afrika
- Gevallestudies oor hoe geselekteerde stedelike gebiede in Suid-Afrika stedelike uitdagings bestuur:
 - Omgewingsgeregtighede
 - Lugbesoedeling
 - Geraasbesoedeling
 - Vernietiging van ekosisteme
 - Ekonomiese geregtighede
 - Armoede
 - Swak openbare vervoerstelsels
 - Maatskaplike geregtighede
 - Ongelyke toegang tot dienste
 - Ongelyke toegang tot hulpbronne

3.1.4 Ekonomiese Geografie van Suid-Afrika

Die struktuur van die ekonomie

- Ekonomiese sektore – definisies en voorbeelde:
 - Primêre aktiwiteite
 - Sekondêre aktiwiteite
 - Tersiêre aktiwiteite
 - Kwaternêre aktiwiteite
- Bydrae van ekonomiese sektore tot die Suid-Afrikaanse ekonomie:
 - Waarde/Bydrae tot die BNP en BBP
 - Indiensneming
- Gebruik/Interpretasie van statistiese en grafiese inligting

Landbou

- Bydrae van landbou tot die Suid-Afrikaanse ekonomie
- Die rol van kleinboere en grootskaalse boere
- Vernaamste landbouprodukte voortgebring – tuismark en uitvoermark oor die volgende:
 - Beeste
 - Mielies
 - Suikerriet
- Pas faktore wat landbou begunstig, op Suid-Afrika se vernaamste landbouprodukte toe
- Pas faktore wat landbou verhinder, op Suid-Afrika se vernaamste landbouprodukte toe
- Voedselsekerheid/-onsekerheid:
 - Definisie
 - Belangrikheid van voedselsekerheid in Suid-Afrika
 - Faktore wat voedselsekerheid in Suid-Afrika beïnvloed
- Gevallestudies met betrekking tot voedselsekerheid in Suid-Afrika

Mynbou

- Bydrae van mynbou tot Suid-Afrika se ekonomie
- Betekenis van mynbou vir ontwikkeling in Suid-Afrika
- Vernaamste mynbouprodukte voortgebring:
 - Steenkool
 - Goud
 - Platinum
- Pas faktore wat mynbou begunstig, op Suid-Afrika se vernaamste ontginde minerale toe
- Pas faktore wat mynbou verhinder, op Suid-Afrika se vernaamste ontginde minerale toe
- Gevallestudie van een van Suid-Afrika se belangrikste minerale met betrekking tot die bogenoemde

Sekondêre en tersiêre sektore

- Bydrae van sekondêre aktiwiteite tot Suid-Afrika se ekonomie
- Tipes nywerhede:
 - Swaar en lig
 - Grondstof-georiënteerd
 - Markgerig
 - Onafhanklik
 - Alomteenwoordig
 - Brug-/Vragverbreking
- Faktore wat nywerheidsontwikkeling in Suid-Afrika bevoordeel:
 - Grondstowwe
 - Arbeidsvoorsiening
 - Watervoorsiening
 - Energievoorsiening
 - Vervoer
 - Politieke ingryping
 - Mededinging/Kompetisie
 - Handel
- Faktore wat nywerheidsontwikkeling in Suid-Afrika verhinder:
 - Oorkonsentrasie
 - Vervoer
 - Lugbesoedeling
 - Arbeidsvoorsiening
 - Watervoorsiening
 - Grondstowwe
 - Politieke ingryping
 - Mededinging/Kompetisie
 - Handel

- Vier kernnywerheidsgebiede van Suid-Afrika:
 - PWV (Gauteng)
 - Durban-Pinetown (eThekweni)
 - Port Elizabeth-Uitenhage (Nelson Mandela-metropool)
 - Suidwes-Kaap
 - **LET WEL:**
Vir die NSS November 2017-eksamen en NSS Aanvullende Eksamen 2018 sal Durban-Pinetown (eThekweni) en die Suidwes-Kaap die TWEE nywerheidsgebiede wees wat geëksamineer gaan word.
Vir die NSS November 2018-eksamen en NSS Aanvullende Eksamen 2019 sal Durban-Pinetown (eThekweni) en die PWV (Gauteng) die TWEE nywerheidsgebiede wees wat geëksamineer gaan word.
Vir die NSS November 2019-eksamen en NSS Aanvullende Eksamen 2020 sal die PWV (Gauteng) en Port Elizabeth-Uitenhage (Nelson Mandela-metropool) die TWEE nywerheidsgebiede wees wat geëksamineer gaan word.
[Dit is steeds 'n vereiste om die ligging van al VIER nywerheidsgebiede te ken.]
Onderwysers sal navorsing oor die voorgeskrewe nywerheidsgebiede moet doen, aangesien al VIER nie in besonderhede in al die handboeke gedek word nie.
 - Kaart wat ligging toon
 - Faktore wat die ligging van die voorgeskrewe nywerheidsgebiede beïnvloed
 - Belangrikste nywerheidsaktiwiteite van die voorgeskrewe nywerheidsgebiede
 - Gevallestudie uit Suid-Afrika om die bogenoemde te illustreer
- Strategieë vir nywerheidsontwikkeling in Suid-Afrika:
 - Oorsig oor apartheid- en post-apartheid-nywerheidsontwikkelingstrategieë
 - Die Goeie Hoop-plan (apartheid)
 - Die Heropbou-en-Ontwikkelingsprogram (HOP/'RDP') (post-apartheid)
 - Groei, Werkskepping en Herverdeling (GEAR) (post-apartheid)
 - Konsep en verspreiding van Nywerheidsontwikkelingsones (NOS'e)
 - **LET WEL:**
Vir die NSS November 2017-eksamen en NSS Aanvullende Eksamen 2018 moet kandidate slegs 'n oorsig oor die verspreiding van die NOS'e hê.
Vir die NSS November 2018-eksamen en NSS Aanvullende Eksamen 2019 sal die Oos-Londen-NOS die NOS wees wat geëksamineer gaan word.
Vir die NSS November 2019-eksamen en NSS Aanvullende Eksamen 2020 sal die Saldanha-NOS die NOS wees wat geëksamineer gaan word.
[Dit is steeds 'n vereiste om die ligging van al die NOS'e te ken.]
Onderwysers sal navorsing oor die voorgeskrewe NOS'e moet doen, aangesien verskillende handboeke op verskillende NOS'e fokus.
 - Gevallestudies van twee Ruimtelike-ontwikkelingsinisiatiewe (ROI'e)
 - **LET WEL:**
Vir die NSS November 2017-eksamen en NSS Aanvullende Eksamen 2018 sal die Maputo-ontwikkelingskorridor en die Wildekus-ROI die TWEE ROI'e wees wat geëksamineer gaan word.
Vir die NSS November 2018-eksamen en NSS Aanvullende Eksamen 2019 sal die Phalaborwa-ROI en die Weskus-ROI die TWEE ROI'e wees wat geëksamineer gaan word.
Vir die NSS November 2019-eksamen en NSS Aanvullende Eksamen 2020 sal die Platinum-ROI en die Richardsbaai-ROI die TWEE ROI'e wees wat geëksamineer gaan word.
[Dit is steeds 'n vereiste om die ligging van al die ROI'e te ken.]
Onderwysers sal navorsing oor die voorgeskrewe ROI'e moet doen, aangesien verskillende handboeke op verskillende ROI'e fokus.
 - Kwessies wat met nywerheidsentralisasie en -desentralisasie verband hou
- Bydrae van tersiêre aktiwiteite tot die Suid-Afrikaanse ekonomie:
 - Definisie van tersiêre aktiwiteite
 - Voorbeelde van tersiêre aktiwiteite
 - Die rol van internasionale handel in ekonomiese ontwikkeling

- Die rol van vervoer in ekonomiese ontwikkeling
- Interpretasie van grafieke en tabelle
- Gevallestudies oor die bydrae van tersiêre aktiwiteite tot die Suid-Afrikaanse ekonomie

Die informele sektor

- Konsep van informelesektor-indiensneming
- Eienskappe van informelesektor-indiensneming
- Redes vir hoë informelesektor-indiensneming in Suid-Afrika
- Uitdagings wat die informele sektor van Suid-Afrika in die gesig staar
- Belangrikheid/Rol van die informele sektor in die ekonomie
- Strategieë vir die bemagtiging van die informele sektor
- Gevallestudies om die bostaande binne die Suid-Afrikaanse konteks te illustreer

3.2 VRAESTEL 2 (KAART- EN FOTOLEES EN -VERTOLKING)

3.2.1 1 : 50 000 Topografiese Kaarte

Al die geografiese vaardighede en kennis wat in graad 10 en 11 bestudeer is, hou verband met graad 12.

Kaartwerktegnieke

Hierdie konsepte moet op 'n geïntegreerde wyse onderrig word.

- Kontoerlyne, kontoerinterval en -hoogte en konvensionele tekens
- Kompasrigting
- Ware/Geografiese peiling
- Magnetiese deklinasie en peiling
- Kaartskaal – tipes skale en vergelyking van die skale van topografiese kaarte, ortofotokaarte en lugfoto's
- Berekening van reguitlynafstand in die werklikheid
- Berekening van oppervlakte van reëlmatige verskynsels
- Kaartverwysingnommers/Kaartindeks
- Alfnumeriese verwysing/Ruitverwysing
- Kaartkoördinate/Presiese ligging – bepaling van koördinate
- Berekening en interpretasie van gradiënt
- Dwarssnitte – teken van dwarssnitte, dui posisie van verskynsels op dwarssnitte aan en die identifikasie van verskynsels wat deur dwarssnitte voorgestel word
- Intersigbaarheid
- Berekening van vertikale vergroting

Topografiese kaarttoepassing

- Interpretasie van 1 : 50 000 topografiese kaarte:
 - Interpretasie van fisiese verskynsels, bv. reliëf, dreinerings, klimaat en plantegroei
 - Interpretasie van kulturele verskynsels, bv. nedersetting, grondgebruik en vervoernetwerke
- Toepassing van alle aspekte van die sillabus wat in die teoretiese afdeling van Geografie gedek is
- Interpretasie van temperatuur, reënval, klimaatstreke en -biome, grafieke en tabelle wat betrekking het op die 1 : 50 000 topografiese kaart en die 1 : 10 000 ortofotokaart wat geassesseer word

3.2.2 Foto's

- Tipes foto's
- Voordele en nadele van verskillende tipes foto's
- Ortofoto-kaart
- Interpretasie van grootte, vorm, kleurskakering, tekstuur, skaduwee en patrone op vertikale lugfoto's om verskynsels, landvorme en aktiwiteite op foto's en ortofoto-kaart te identifiseer
- Oriëntering van ortofoto-kaart met topografiese kaart
- Vergelyk ortofoto-kaart met topografiese kaart
- Alle tegnieke onder kaartwerktegnieke genoem, is ook op ortofoto-kaart van toepassing

Ortofoto-kaart-toepassing

- Interpretasie van 1 : 10 000 ortofoto-kaart
 - Interpretasie van fisiese verskynsels, bv. reliëf, dreinering, klimaat en plantegroei
 - Interpretasie van kulturele verskynsels, bv. nedersetting, grondgebruik en vervoernetwerke
- Toepassing van alle aspekte van die sillabus wat in die teoretiese afdeling van Geografie gedek is

3.2.3 Tipes Kaarte

- Verwysingskaart
- Tematiese kaart – definieer, identifiseer en vertolk/interpreteer verskillende tipes tematiese kaart met behulp van atlasse

3.2.3 Geografiese Inligtingstelsels (GIS)

- Konsepte van:
 - GIS
 - Afstandswaarneming
 - Resolusie
 - Beeldelement/Pixels
 - Ruimtelike resolusie
 - Ruimtelike en attribuutdata
 - Vektor- en rasterdata
 - Ruimtelike voorwerpe
 - Punte/Nodusse
 - Lyne
 - Oppervlakte/Poligone
- Konsep van inligtingslae
- Komponente van GIS
- Inligtingsbronne vir GIS
- Datamanipulasie en -analise
 - Konsep van datamanipulasie
 - Data-integrasie
 - Bufferskepping
 - Bevraagtekening
 - Statistiese analise
- Datastandaardisering
- Deel van data
- Databeveiliging
- Toepassing van GIS deur die:
 - Regering
 - Privaat sektor
- Ontwikkeling van 'n 'papier-GIS' vanaf bestaande kaart, foto's en ander inligtingsbronne op lae natrekpapier
- Identifiseer en interpreteer konsepte deur gegewe data soos satellietbeelde, topografiese kaart, ortofoto-kaart, lugfoto's, prente en statistieke in grafieke en tabelle te gebruik.

3.3 STRUKTUUR VAN EKSAMENVRAESTEL

3.3.1 VRAESTEL 1 (TEORIE)

1. Hierdie is 'n 3-uur-eksamen en sal eerste op die dag van die Geografie-eksamen geskryf word.
2. Die vraestel bestaan uit twee afdelings, naamlik AFDELING A en AFDELING B.
AFDELING A: Klimaat en Weer en Geomorfologie
AFDELING B: Nedersettingsgeografie en Ekonomiese Geografie van Suid-Afrika
3. Elk van die twee afdelings bestaan uit twee vrae van 75 punte elk.
4. Enige DRIE van die vier vrae moet beantwoord word.
5. Elk van die vier vrae sal met kort/objektiewe tipe vrae van $(15 \times 1) = (15)$ punte begin.
6. Elk van die vier vrae sal twee paragraaftipevrae van 8 punte insluit, dit is twee vrae van $(4 \times 2) = (8)$. Hierdie vrae mag NIE puntsgewys beantwoord word NIE en dit sal analitiese denke en insig vereis.
7. 'n Verskeidenheid bronmateriaal sal gebruik word, bv. satellietbeelde, sinoptiese weerkaarte, grafieke, tabelle, sketskaarte, strokiesprente, foto's en koerantartikels.
8. Kandidate moet in staat wees om alle geografiese konsepte wat onderrig word, te illustreer. Illustrasies kan eenvoudige benoemde diagramme/sketse wees of diagramme/sketse met verklarings in besonderhede (met verduidelikende byskrifte).
9. Die volgende instruksies en inligting sal op die tweede bladsy van die vraestel verskyn. Leerders moet van die begin van die jaar af oor hierdie instruksies ingelig word, aangesien baie leerders nie hierdie instruksies volg nie.
 - Die vraestel bestaan uit VIER vrae.
 - Beantwoord ENIGE DRIE vrae van 75 punte elk.
 - ALLE diagramme is in die bylae ingesluit.
 - Nommer AL jou antwoorde in die MIDDEL van die reël.
 - Waar moontlik, illustreer jou antwoorde met benoemde diagramme.
 - Laat 'n reël oop tussen onderafdelings wat beantwoord word.
 - Begin ELKE vraag boaan 'n NUWE bladsy.
 - Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik word.
 - MOENIE in die kantlyne van jou ANTWOORDEBOEK skryf nie.
 - OMKRING die nommers van die vrae wat jy beantwoord het op die voorblad van jou ANTWOORDEBOEK.
 - Skryf netjies en leesbaar.

3.3.2 VRAESTEL 2 (KAARTWERK)

1. Hierdie is 'n 1½-uur-vraestel en sal tweede op die dag van die Geografie-eksamen geskryf word.
2. Die vraestel bestaan uit vier VERPLIGTE vrae wat soos volg saamgestel is:
VRAAG 1: Meervoudigekeuse-vrae – 15 (enkel punte) (oor die hele sillabus)
VRAAG 2: Geografiese tegnieke en berekenings (sluit dwarsnitte en toepassing in) – 20 (enkel punte)
VRAAG 3: Toepassing van teorie/Kaart- en fotovertolking – 25 (enkel punte vir definisies en identifikasie van verskynsels soos landvorme, hellings, dreineerpatrone, nedersettingspatrone, straatpatrone, ens. Dubbel punte vir die verskaffing van redes, toepassing, interpretasie, analise en evaluasie.)
VRAAG 4: Geografiese Inligtingstelsels – 15 (enkel punte vir definisies. Dubbel punte vir die verskaffing van redes, toepassing, analise en evaluasie.)

3.3.3 Kognitiewe Vlakke

Die kognitiewevlak-beoordeling van albei die vraestelle is soos volg:

Lae orde: 25%
Middel-orde: 50%
Hoë orde: 25%

Dit is belangrik om daarop te let dat kort objektiewe tipe vrae ook hoë-orde-vrae kan wees. Paragraaftipevrae is nie altyd hoë-orde-vrae nie. Hierdie vrae kan ook op 'n middel-orde gerig wees.

4. ALGEMENE NASIENRIGLYNE

4.1 VRAESTEL 1

- Definisies moet nagesien word deur na die konsep te kyk. Definisies moet nie verbatim soos wat dit in handboeke gegee word, nagesien word nie.
- Maak 'n regmerkies langs die feit/inligting waarvoor punte toegeken word.
- Die hele antwoord moet nagesien word. Moenie na die eerste feite/inligting kyk en punte, bv. 0 (nul), toeken nie. Daar kan korrekte feite/inligting later in die antwoord verskyn en punte moet daarvoor toegeken word.
- Lees behoorlik deur die antwoord. Korrekte antwoorde kan gegee word wat nie in die memorandum/nasienriglyne verskyn nie. Kandidate moet punte kry vir hierdie antwoorde.
- Wanneer paragraaftipe-antwoorde nagesien word, maak seker dat kandidate in volsinne antwoord en nie puntsgewys nie.
- GEEN negatiewe nasien word toegelaat nie.

4.2 VRAESTEL 2

- Definisies moet nagesien word deur na die konsep te kyk. Definisies moet nie verbatim soos wat dit in handboeke verskyn, nagesien word nie.
- Maak 'n regmerkies langs die feit/inligting waarvoor punte toegeken word.
- Die hele antwoord moet nagesien word. Moenie na die eerste feite/inligting kyk en punte, bv. 0 (nul), toeken nie. Daar kan korrekte feite/inligting later in die antwoord verskyn en punte moet daarvoor toegeken word.
- Lees behoorlik deur die antwoord. Korrekte antwoorde kan gegee word wat nie in die memorandum/nasienriglyne verskyn nie. Kandidate moet punte kry vir hierdie antwoorde.
- Wanneer paragraaftipevrae nagesien word, sien toe dat kandidate in volsinne en nie puntsgewys antwoord nie.
- GEEN negatiewe nasien word toegelaat nie.
- Berekenings:
 - Punte mag toegeken word as die korrekte formule verskaf is, as die formule nie gegee is nie.
 - Punte sal toegeken word vir die korrekte vervanging van waardes in die formule.
 - Punte sal vir berekenings toegeken word.
 - As 'n fout tydens vervanging in 'n korrekte formule gemaak word, sal 'n punt vir die korrekte formule toegeken word, maar geen verdere punte sal toegeken word nie.
 - Punte sal vir die korrekte antwoord toegeken word.
 - As die antwoord verkeerd is, moet die berekening van die begin af nagesien word en punte moet toegeken word tot by die stap waar die kandidaat verkeerd bereken het.
 - As 'n eenheid, bv. kilometer, gevra word, moet die antwoord verkeerd nagesien word as dit nie verskaf word nie. Punte moet egter vir al die berekeningstappe toegeken word wat tot die antwoord lei.
 - Punte word slegs vir 'n formule toegeken indien 'n poging aangewend is om die berekening te doen, m.a.w. vervangings is gedoen of 'n numeriese antwoord is gegee.

- Alle berekenings, as dit nie in die vraag gespesifiseer is nie, moet tot 'n minimum van EEN desimale plek gedoen word.
- As 'n finale antwoord van 'n berekening korrek is, mag volpunte toegeken word indien die kandidaat die formule, vervangings en berekeningstappe toon, en die maateenheid aangedui is. As die kandidaat slegs die antwoord neerskryf, sal punte slegs vir die antwoord toegeken word.
- **Puntetoekennings vir berekenings:**
 - Afstand
 - ✓ vir korrekte mate op kaart
 - ✓ vir korrekte vervanging en berekening
 - ✓ vir korrekte antwoord indien korrekte mate aangedui word
 - Area
 - ✓ vir korrekte mate van lengte op kaart
 - ✓ vir korrekte mate van breedte op kaart
 - ✓ vir korrekte lengte op kaart in werklikheid
 - ✓ vir korrekte breedte op kaart in werklikheid
 - ✓ vir korrekte antwoord indien korrekte mate aangedui word
 - Gradiënt
 - ✓ vir korrekte vertikale interval
 - ✓ vir korrekte horisontale ekwivalent
 - ✓ vir korrekte vervanging van waardes in formule
 - ✓ vir korrekte berekening
 - ✓ vir korrekte antwoord
 - Vertikale vergroting
 - ✓ vir korrekte vertikale skaal gegee as 'n verhouding
 - ✓ vir korrekte horisontale skaal gegee as 'n verhouding
 - ✓ vir korrekte vervanging van waardes in formule
 - ✓ vir korrekte antwoord en eenheid (in geval van vertikale vergroting is die eenheid keer, bv. 20 keer)
 - Magnetiese deklinasie
 - ✓ vir korrekte verskil in jaar
 - ✓ vir korrekte magnetiese deklinasie vir jaar waarin kaart gedruk is
 - ✓ vir korrekte gemiddelde jaarlikse verandering
 - ✓ vir korrekte totale jaarlikse verandering
 - ✓ vir korrekte berekening met korrekte eenheid (magnetiese deklinasie vir jaar waarin kaart gedruk is + (✓) totale jaarlikse verandering)
 - Magnetiese peiling
 - Die vyf punte soos hierbo aangedui
 - ✓ vir korrekte mate van ware peiling
 - ✓ vir korrekte antwoord en korrekte eenheid

5. SLOT

Hierdie Eksamenriglyne-dokument is bedoel om die assesseringsaspirasies wat in die KABV-dokument voorgestaan word, te verwoord. Dit is derhalwe nie 'n plaasvervanger van die KABV-dokument, wat onderwysers vir onderrig moet gebruik, nie.

Kwalitatiewe kurrikulum-dekking, soos uiteengesit in die KABV, kan nie oorbeklemtoon word nie.